

JO NESBØ

ROTTIEN SAARI

JOHNNY
Kniga

Jo Nesbø

ROTTIEN
SAARI

ja muita kertomuksia

SUOMENTANUT
PIRKKO TALVIO-JAATINEN

JOHNNY
Kniga

Alkuteos:

Rotteøya og andre fortellinger

H. Aschehoug & Co, Oslo

Copyright © Jo Nesbø 2021

Made by agreement with Salomonsson Agency

Suomennoksen copyright © Pirkko Talvio-Jaatinen

Johnny Kniga Kustannus,
imprint of Werner Söderström Corporation,

PL 1259, 00101 Helsinki

JOHNNY
Kniga

ISBN 978-951-0-47098-5

PAINETTU EU:SSA

Sisällysluettelo

Rottien saari	7
Makulaattori	167
Kaskaat	231
Seerumi	337
Musta hevonen	367

Rottien saari

I

Jossakin lähellä takoo lipputangon naru tuulessa salkoa vasten. Katselen kaupunkia. Se vaikuttaa oudon rauhalliselta. Mutta 90-kerroksisen pilvenpiirtäjän katolta ei tietenkään näe kaduilla pakenevia tai metsästäviä ihmismuurahaisia. Ei kuule mukiloitavien huutoja, armonpyyntöjä, varmistimen naksahdusta kun aseennäppäri kohoaa. Mutta laukaukset kuulee. Jonkin yksittäisen moottoripyörän mylväisy. Ja nyt pimeään laskeuduttua myös näkee tulipalot.

Täältä ylhäältä useimmat niistä vaikuttavat pieniltä. Palavat autot ovat kuin hauskoja pieniä lyhtyjä luomassa vähän valoa kaupunkiin, jonka katulamput lakkasivat toimimasta jo yli vuosi sitten.

Kuulen konekiväärin laukauksia, lyhyen sarjan. Ampujat ovat nuoria, mutta ovat jo oppineet, milloin kannattaa lopettaa jotta ase ei kuumene. He ovat oppineet, miten näinä aikoina on toimittava, jos aikoo pysyä hengissä. Tai oikeammin: jos aikoo pysyä hengissä vähän kauemmin kuin joku toinen, joka tarvitsee samaa – ruokaa, aseita, paikkaa missä asua, bensiiniä, vaatteita, huumeita ja yhtä tai useampaa naista viemään miehen geenejä eteenpäin

– ja on valmis taistelemaan siitä. Maailma tuolla alhaalla on viidakko, kulunutta kliseetä käyttääkseni. Eikä viidakko tunge lähemmäs enää päivä päivältä vaan tunti tunnilta. Veikkaan, että rakennus, jonka katolla seisomme, on osa sitä viidakkoa jo ennen kuin aamu sarastaa.

Täällä ylhäällä evakuoidaan niitä, joilla on siihen varaa. Eliittiä, rikkaista rikkaimpia, joilla on ollut varaa hankkia liput pois täältä. Seison katsellen heitä, viimeistä neljän-toista hengen ryhmää tähyilemässä kärsimättömästi lähelle odottaen kuljetustaan, armeijan helikopteria, joka hoitaa sukkulaliikennettä lentotukialus New Frontierille. Aluksessa on tilaa 3500 hengelle ja lisäksi elintarvikkeille, lääkkeille ja kaikelle muulle, mitä tarvitaan neljäksi vuodeksi ilman satamassa käyntejä. Alus lähtee avomerelle tänä yönä ja purjehtii siellä ennalta määräämättömän ajan. Minä en tiedä, mitä liput maksavat, tiedän vain hinnan olevan hiukan edullisempi naisille, koska on päätetty, että matkustajia pitää olla yhtä monta kumpaakin sukupuolta. Vaikkei sitä ole sanottu ääneen, tiedän, että tämä on eliitin Nooan arkki.

Minun edessäni seisoo lapsuudenystäväni Colin Lowe. Hänen vaimonsa Liza ja tyttärensä Beth seisovat lähempänä helikopterikannta tähyilemässä. Colin on maan rikkaimpia gryndereitä, hän omistaa nettisivustoja ja arvokiinteistöjä eri puolilla maailmaa, muun muassa pilvenpiirtäjän, jonka katolla seisomme. Silti heiltä meni vain puoli tuntia kaiken pakkaamiseen, minkä halusivat ottaa mukaansa, kertoi hän juuri äsken minulle.

”Siellä on aivan kaikkea, mitä te tarvitsette”, minä vakuutan hänelle.

Tunnelma täällä ylhäällä on hermostunut, kiihkeä, mutta myös oudon innostunut. Helikopterikannen ympärillä ja katolle johtavilla ovilla seisoo Colinin ja Lowe Inc.-yhtymän palkkaamia raskaasti aseistettuja miehiä yksityisen miliisin univormuissaan. Heitä on lisää alhaalla kadulla ja hissien luona. Heidän tehtävänsä on pysäyttää kaikki, jotka yrittävät vallata rakennuksen rynnäköllä päästäkseen sinne turvaan jengeiltä tai, mikä vielä parempi: päästäkseen helikopteriin ja sillä New Frontierille. On vaikeaa moittia heitä, jotka yrittävät, ja yhtä vaikeaa moittia heitä, jotka estävät yritykset. Kaikkihan tässä taistelevat itsensä ja lähimpiensä puolesta, sellaisiksi meidät ihmiset on luotu.

Kun minä tulin rakennukseen suunnilleen päivälisaikaan, kaduilla haisi pelko ja epätoivo. Näin kalliiseen pukuun sonnustautuneen miehen tarjoavan yhdelle sisäänkäynnin vartijoista salkkua, joka oli täpötäynnä seteleitä, mutta vartija torjui sen. Joko siksi, että läsnä oli todistajia, tai koska kukaan ei tiedä, ovatko ne rahat huomenna minkään arvoisia. Heti salkkumiehen jälkeen tuli kaunis, keski-ikäinen nainen, joka vaikutti minusta tutulta. Hän tarjosi itseään vartiopäällikölle samalla kun muistutti tälle, missä kaikissa filmeissä oli näytellyt.

”Olemme menossa kohti entropiaa”, Colin sanoo.

”Tiedät hyvin, ettei minulla ole harmaata hajuakaan tuollaisista sanoista”, minä sanon.

”Termodynamiikan toinen pääsääntö.”

”Ei sano minulle mitään.”

”Ettekö te juristit osaa mitään?”

”Vain siivota teidän insinöörien sotkuja.”

Colin nauraa. Olin kai juuri luonnehtinut parilla sanalla meidän yli viisitoista vuotta kestäneen symbioottisen kumppanuutemme Lowe Inc.:issä.

”Entropia”, Colin sanoo katsellen taivaanrantaan, missä kaupungin siluetti piiryy piikikkäänä vasten auringonvaloa, joka on katoamassa mereen. ”Entropian mukaan kaikki suljetut järjestelmät tuhoutuvat aikaa myöten. Kun jätät rakentamasi hiekkalinnan, tuuli ja sää ovat seuraavaan päivään mennessä jo muovanneet sitä. Ne eivät ole korvanneet sitä jollain vielä upeammalla vaan latistaneet sen, tehneet siitä ankeamman. Elottoman, hengettömän. Ei-minkään. Sitä entropia on, Will, ja se on kaikista luonnonlaeista universaalein.”

”Laittomuuden laki”, minä sanoin.

”Juristin puhetta.”

”Ei, vaan filosofien. Hobbesin mukaan syöksymme ilman lakeja ja yhteiskuntasopimusta kaaokseen, joka on pahempi kuin pahinkaan diktatuuri. Ja sanoisin, että näyttää vähän siltä kuin hän olisi ollut oikeassa.”

”Leviatan on täällä”, myöntää Colin.

”Mikä se Leviatan on?” kysyy Colinin tytär, Beth, joka on huomaamattamme tullut meidän viereemme. Hän on seitsemäntoistavuotias, kolme vuotta nuorempi kuin veljensä Brad, joka on jossain tuolla alhaalla. Ja muistuttaa kovasti minun tyttärentäni Amya, mutta se ei ole ainoa syy, miksi tunnen kyynelten pyrkivän esiin, kun näen Bethin.

”Leviatan on tarujen merihirviö, jota ei ole olemassa”, minä sanon, kun Colin ei vastaa tyttärelleen.

”Miten se sitten voi olla täällä?”

”Se on vain vertaus, kultaseni.” Colin vetää tyttären kainaloonsa. ”Eräs tunnettu filosofi käytti sitä kuvaamaan yhteiskuntaa vailla lakia ja järjestystä.”

”Ai sellaista kuin meillä?”

Mies, jolla on maastokuvioinen taistelu-univormu, tulee meitä kohti. Colin rykäisee. ”Menepä pitämään seura äidillesi, Beth, minä tulen aivan kohta.”

Tyttö juoksee tottelevaisesti pois.

”Luutnantti?” Colin sanoo.

”Herra Lowe”, sanoo taisteluasuinen. Hänellä on tuuhea, lyhyt harmaa tukka ja rahiseva radiopuhelin, jossa kiihtynyt ääni tuntuu yrittävän kutsua häntä. ”Joukkueenjohtajani ensimmäisessä kerroksessa ilmoittaa, että ihmisten pitäminen ulkopuolella alkaa tuottaa ongelmia. Pitäisikö ampua kovilla, jos...?”

”Onko sieltä tulossa jengejä?” Colin kysyy.

”Enimmäkseen tavallista väkeä, joka toivoo pääsevänsä helikopteriin, herra Lowe.”

”Ihmisparat. Älkää ampuko, ellei se ole ehdottoman välttämätöntä.”

”Selvä on, sir.”

”Miten kauan kestää vielä ennen kuin helikopteri on täällä?”

”Lentäjä sanoo, että menee noin kaksikymmentä minuuttia, sir.”

”Okei, pidä meidät tilanteen tasalla, niin että kaikki ovat valmiita nousemaan kyytiin heti kun se laskeutuu.”

”Selvä, herra Lowe.”

Kuulen luutnantin vastaavan radiopuhelimeen pois päin kävellessään. ”Ymmärrän, kersantti, mutta käskynä on olla

käyttämättä enempää voimaa kuin on ehdottomasti tarpeen. Tuliko selväksi? Aivan, pidätte asemat, ja...”

Sanat katoavat kuuluvista ja jäljelle jää vain lippuliinan pehmeä kolkutus ja pimennetyiltä kaduilta kohoava yksinäinen poliisiauton sireenin ujellus. Minä ja Colin tiedämme kumpikin, ettei siellä ole poliisi, on jo yli vuosi siitä kun poliisit viimeksi uskalsivat partioida pimeään laskeuduttua; todennäköisesti autossa on neljä automaattiasuin varustautunutta nuorta miestä, sopivasti sen verran huummeissa etteivät refleksit ole herpaantuneet vaan mieluiten terästyneet, mutta estot ovat alentuneet. Tai oikeastaan estot eivät ole vain alentuneet, ne on höylätty kokonaan pois, eikä se päde ainoastaan noihin petoeläimiin vaan koko väestöön. Ilmauksessa ”sallitun rajat rikkova toiminta” ei ole enää mieltä, kun kaikki rajat on poistettu.

Ja se on ehkä minun ainoa puolustukseni sille, mitä olen tehnyt.

Kuulen edelleen moottoripyörän, siinä on varmaan reikä äänenvaimentimessa vai mikä sen nimi onkaan.

Annan mennä täysillä tyhjää puistokatua kaupungin halki, kohti etelää, teurastamon suuntaan. Prätkä pitää meteliä, kun sliparissa on luodinreikä, pakko hoitaa se. Ja pakko saada bensaa. Bensamittarin neula on punaisella, ei jumaliste ole yhtään varma, että pääsen perille asti. Kukaan ei halua jäädä jumiin keskikaupungille keskellä yötä, ilman omaa jengiä, koska sitten on äkkiä itse riistaa. Mutta okei, niin kauan kuin minulla on bensaa, niin kauan kuin tämä prätkä kulkee, minä olen joka tapauksessa aika korkealla ravintoketjussa. Sillä minä löysin sen, mitä etsin ylhäältä takanani olevasta vuorenrinteestä. Aukon. Reiän linnoituksessa. Ehkä kaikki

siinä huvilassa asuvat kuolevat muutaman tunnin kuluttua, ehkä eivät. Minä en anna tuomiota, minä olen pelkkä viestintuoja. Moottoripyörän ääni kaikuu tyhjien, korkeiden toimistorakennusten välissä. Jos annan liikaa kaasua, minulta loppuu bensa, mutta mitä kauemmin olen täällä keskustassa, sitä isompi riski joutua hankaluuksiin. Niin kuin vaikka se roskasakki Lowe-rakennuksen edessä: kun hidastin ihan pikkuisen, yksi niistä yritti kaataa minut että saisi prätkän. Ihmiset ovat elukoita, epätoivoisia, raivoissaan ja peloissaan. Hyi helvetti. Mitä tälle kaupungille on tapahtunut, koko tälle isolle, kauniille maalle?

Paras. Ja pahin. Nesbø.

Viisi kertomusta yhteiskunnan raunioilta.

Rikoskertomukset kiertävät maailmaa. Yhteistä niille on se, että maailmaa sellaisena kuin me sen tunnemme ei ole.

Ja ihmisen henki on hiuskarvan varassa.

Jo Nesbø maalaa värikylläisiä tulevaisuuskuvia, mutta pääväri on musta. *Rottien saaren* kertomuksissa Nesbø näyttää välähdyksiä maailman eri kolkista määrittelemättömän ajan päässä. Näkymä voi olla yhtä aikaa sekä kauhukuva että ajankohtaisen karu, kommentoida tätä päivää.

Jännityksen mestarin tiiviit kertomukset pitävät lukijan rautaisessa otteessa ja tarjoavat runsaasti yllätyksiä – ja paljon pohdittavaa.

Tarinat kulkevat tuttuun tapaan kuolema kintereillään ja lukijan viihtyminen on taattu.

